

Mina kära: må Jesus bevara mina döttrar och söner!

1. I det första långa brevet jag skrev till er, som sammanfattade slutsatserna från generalkongressen, skrev jag att «de nuvarande omständigheterna i evangelisationen gör det ännu mer nödvändigt, om det är möjligt, att prioritera personliga kontakter och relationer. I vårt sätt att vara apostlar är vänskapsaspekten central, vilket den helige Josemaría fann stöd för i evangelierna»<sup>1</sup>.

I mina många möten med människor från olika länder har jag fått frågor om vänskap, och många har och delat med sig av sina spontana tankar om ämnet. Den helige Josemaría påminde oss ständigt om den mänskliga och kristna betydelsen av att vara vänner. Många har vittnat om den helige Josemarías förmåga att under hela sitt liv få vänner och bevara relationen. Som vi vet mycket väl, underströk han att det viktigaste sättet att vara apostlar i Verket är genom att vara vänner och ha förtroende för varandra. I detta brev skulle jag vilja påminna om några aspekter av vad vår Fader ville lära oss om vänskap.

### *Jesu Kristi vänskap*

2. Jesus Kristus, en fullkomlig människa, var en sann vän i alla dess bemärkelser. I evangeliet ser vi hur han från mycket unga år var vän med personerna runt omkring sig. När han vid tolv års ålder återvände från Jerusalem, antog Maria och Josef att Jesus befann sig med en grupp vänner eller med släktingar (jfr *Luk* 2:44). Senare, under hans offentliga liv, finns det många tillfällen då vi ser vår Herre hemma hos vänner och bekanta, antingen för att besöka dem eller äta med dem: hemma hos Petrus (jfr *Luk* 4:38), hos Levi (jfr *Luk* 5:29), hos Simon (jfr *Luk* 7:36), hos Jairus (jfr *Luk* 8:41), och hos Sackeus (jfr *Luk* 19:5), etc. Vi ser honom också närvara vid ett bröllop i Kana (jfr *Joh* 2:1) och tillsammans med andra i templet (jfr *Joh* 8:2). Vid andra tillfällen ägnar han sin tid uteslutande åt sina lärjungar (jfr *Mark* 3:7).

I alla omständigheter kunde Jesus etablera ett vänskapsförhållande. Vi ser honom ofta stanna upp för att tillbringa tid med dem han möter. Några minuters samtal räckte för att få den sa-

---

<sup>1</sup> Herdabrev, den 14 februari 2017, nr 9.

mariska kvinnan att känna sig känd och förstådd. Och det är just därför hon frågade: *Kan han vara Messias?* (Joh 4:29). Efter att ha vandrat och satt sig till bords med Jesus, kände lärjungarna i Emmaus igen närvaron av den vän som fick deras hjärtan att brinna när han talade (jfr Luk 24:32).

Ofta tillbringar Herren mycket tid med sina vänner. Detta är fallet med syskonen i Betania. Under hela dagar i nära kontakt med varandra ***kan Jesus vara öm, uttala de ord som ger dem kraft och återgälda vänskap med vänskap. Vilka samtal måste de inte ha haft hemma i Betania, med Lasarus, med Marta, med Maria!***<sup>2</sup> I det hemmet lär vi oss också att Kristi vänskap skapar djup tillit (jfr Joh 11:21) och är full av empati. I synnerhet ser vi hans förmåga att vara hos dem när de lider (jfr Joh 11:35).

Men när Herren visar oss störst önskan att vara vän med oss är under den sista måltiden. I den nära kontakten i nattvardssalen säger Jesus till apostlarna: *Jag har kallat er vänner* (Joh 15:15). Och i dem har han även kallat oss sina vänner. Gud älskar oss inte bara som skapade varelser, utan som barn till dem som, i Kristus, är hans sanna vänner. Och vi besvarar denna vänskap genom att förena vår vilja med hans, genom att göra det som Herren vill (jfr Joh 15:14).

«*Idem velle, idem nolle*, att vilja samma sak och förkasta samma sak är vad antikens författare har beskrivit som det sanna innehållet i kärleken: att bli som den andre. Detta gör att man tänker och önskar samma sak. Kärlekshistorien mellan Gud och människan består just i att när vi vill samma sak, då närmar sig våra tankar och känslor varandra, så att vår vilja och Guds vilja blir alltmer lika varandra. Guds vilja är inte längre främmande för oss (något som budorden ålägger oss utifrån) utan det har blivit vår egen vilja. Vi har nämligen upplevt att Gud är närmare oss än vi själva i djupet av vårt hjärta. Sedan överlämnar vi oss mer och mer åt Gud och erfar att Gud är vår glädje (jfr Ps 73:23-28)»<sup>3</sup>.

3. Att veta att vi är riktiga vänner med Jesus Kristus fyller oss med tillit, eftersom han är trogen. «Vänskapen med Jesus är orubblig. Han lämnar oss aldrig, men ibland verkar han vara tyst. När vi behöver honom låter han sig finnas av oss (jfr Jer 29:14) och är bredvid oss vart vi än går (jfr Jos 1:9). Han bryter aldrig en överenskommelse. Han ber oss att inte överge honom: Bli kvar i mig (Joh 15:4). Men om vi avlägsnar oss förblir han ändå trogen, för han kan inte förneka sig själv (2 Tim 2:13)»<sup>4</sup>.

Att besvara Jesu vänskap innebär att älska honom med en kärlek som är själva kärnan i det kristna livet. Denna kärlek visar sig i allt vi gör. ***Vi behöver ett rikt inre liv. Ett rikt inre liv är ett säkert tecken på att vi är vänner med Gud. Det är också en grundläggande förutsättning för allt vårt arbete med själar.***<sup>5</sup> Att vara apostel och att nå fram till personer är en frukt av denna vänskap med Gud. Ur denna vänskap föds en sann kristen kärlek till andra personer. ***Genom att leva i vänskap med Gud – den första som vi bör ha och växa i – kommer ni att få många riktiga vänner (jfr Syr 6:17). Det arbete som Herren har gjort och ständigt gör med oss, för att behålla oss i denna vänskap med honom, är samma arbete han vill göra med många andra själar, med oss som***

2 S:t Josemaría, Brev den 24 oktober 1965, nr 10.

3 Benedikt XVI, Enc. Deus caritas est, den 25 december 2005, nr 17.

4 Franciskus, Ap. förm. Christus vivit, den 25 mars 2019, nr 154.

5 S:t Josemaría, Brev den 31 maj 1943, nr 8.

## **redskap.**<sup>6</sup>

### *Vänskapens mänskliga och kristna värde*

4. Vänskap är en mycket rik mänsklig erfarenhet: en form av ömsesidig kärlek mellan två personer, som bygger på ömsesidig kunskap och kommunikation.<sup>7</sup> Det är en typ av kärlek som ges «i två riktningar och som önskar den andra personen allt gott. Denna kärlek framkallar enhet och lycka»<sup>8</sup>. Det är därför den heliga skriften intygar att *en trogen vän är ett omätligt värde, en tillgång som inte kan vägas på våg* (Syr 6:15).

Den kristna kärleken upphöjer människans förmåga att älska och därför upphöjer den också vänskapen till en övernaturlig nivå. «Vänskap är en av de mest ädla och mest upphöjda ting som gudomlig nåd renar och förvandlar.»<sup>9</sup> Den kan ibland födas spontant, men oavsett hur den uppstår så måste den växa genom personlig kontakt och mycket investering i tid. «Vänskap är inte en flyktig eller övergående relation, utan en stabil, fast och trogen relation som mognar med tiden. Det är en kärleksrelation som får oss att känna oss förenade. På samma gång är det en generös kärlek, som leder oss att söka det som är gott för vännen.»<sup>10</sup>

5. Gud använder ofta en äkta vänskap för att utföra sitt frälsande arbete. Gamla testamentet berättar om vänskapen mellan David, när han fortfarande ung, och Jonatan, kronprins av Israel. Han tvekade inte att dela allt han hade med sin vän (jfr *1 Sam* 18:4). I svåra tider påminde han sin far, Saul, om allt det goda den unge David hade gjort (jfr *1 Sam* 19:4). Jonatan gick så långt att han också riskerade tronen för att försvara sin vän, *för han älskade honom lika högt som sitt eget liv* (*1 Sam* 20:17). Denna uppriktiga vänskap ledde båda att bevara sin trohet till Gud (jfr *1 Sam* 20:8,42).

De första kristna är ett särskilt tydligt exempel. Vår Fader uppmärksammade hur ***de älskade varandra, ömt och innerligt, genom Kristi hjärta***.<sup>11</sup> Från Kyrkans begynnelse är ömsesidig kärlek kännetecknande för Jesu Kristi lärjungar (jfr *Joh* 13:35).

Ett annat exempel från kristendomens första århundraden hittar vi hos den helige Basilius och den helige Gregorios av Nazianzos. Den vänskap som de inledde i sin ungdom förenade dem livet ut, och till och med idag delar de högtid i den allmänna liturgiska kalendern. Den helige Gregorius berättar att «båda delade samma uppgift och iver, och det var dygd, liksom att leva med hopp för framtiden»<sup>12</sup>. Deras vänskap distraherade dem inte bara från Gud, utan förde dem närmare honom: «Vi försökte att leda våra liv och alla våra handlingar enligt Guds vilja och sporrade varandra mot dygden»<sup>13</sup>.

**6. Hos en kristen, hos ett Guds barn, är vänskap och kärlek nästan en och samma sak: gudomligt ljus som ger värme.**<sup>14</sup> Vid ett tillfälle då den helige Augustinus riktade sig

6 S:t Josemaría, Brev den 11 mars 1940, nr 70.

7 Jfr S:t Thomas av Aquino, Summa Th., II-II, q. 23, a.1, c.

8 S:t Johannes Paulus II, Tal, den 18 februari 1981.

9 Benedikt XVI, Tal, den 15 september 2010.

10 Franciskus, Ap. förm. Christus vivit, nr 152.

11 S:t Josemaría, Guds vänner, nr 225.

12 S:t Gregorius av Nasians, Sermo 43.

13 Ibid.

14 S:t Josemaría, Smedjan, nr 565.

till Gud, sade han till och med att bland kristna «kan det bara finnas sann vänskap bland dem som du binder till varandra genom kärlek»<sup>15</sup>. Men eftersom kärleken kan vara mer eller mindre intensiv, och dessutom är tiden begränsad, är vänskap också något som kan vara mer eller mindre djupgående. Vi talar om att vara *mycket goda vänner*, även om detta inte utesluter att vi har andra vänner som vi inte har samma förtroende för.

I början av det nya årtusendet påpekade den helige Johannes Paulus II att alla de apostoliska initiativ som uppstod i framtiden skulle vara «själlösa» om de inte var byggda på en uppriktig kärlek till personer. Denna kristna kärlek förmår «dela glädjeämnen och lidanden, ana vänners önsknings, tillgodose deras behov och erbjuda dem en sann och djup vänskap»<sup>16</sup>. Våra hem är avsedda att vara en plats där andra lär sig något. Där bör därför många människor kunna uppleva uppriktig kärlek och lära sig att vara vänner på riktigt.

7. I sin vänskap med andra kan en kristen inte utesluta någon utan bör ha ett stort hjärta som är öppet för andra. Fariséerna kritiserade Jesus Kristus för att vara *vän med publikaner och syndare* (Matt 11:19) som om det vore något dåligt. I vår ringhet vill vi efterlikna Herren. ***Vi utesluter inte någon från vår kärlek i Jesus Kristus. Det är därför du måste vara en fast, lojal, uppriktig - det vill säga kristen - vän med alla dina yrkeskollegor. Ja, än mer, med alla personer, oavsett deras personliga situation.***<sup>17</sup>

Kristus var en integrerad del av sin tids samhälle och gav oss också exempel på det. Som den helige Josemaría skrev: ***Herren begränsar inte sin dialog till en liten, begränsad grupp. Han talar till alla. Med de heliga kvinnorna, med hela folkmassor; med representanter från Israels överklass som Nikodemus, och med publikaner som Sackeus; med människor som ansågs fromma, och med syndare som samarier; med sjuka och med friska; med fattiga, som han älskade med hela sitt hjärta; med laglärda och med hedningar, vars tro han uppskattade mer än Israels; med äldre och med barn. Jesus nekar inte någon sitt ord, och det är ett ord som helar, tröstar och upplyser. Hur många gånger har jag inte mediterat och begrundat detta sätt som Kristus verkar apostoliskt, både mänskligt och gudomligt på samma gång, grundat på vänskap och förtroende!***<sup>18</sup>

### *Tecken på vänskap*

8. Vänskap är särskilt värdefull då den leder till att man känner sig förstådd. Förståelse är ett uttryck för den kristna människokärleken. ***Sann vänskap förutsätter även att vi gör en hjärtlig ansträngning för att förstå våra vänners övertygelser, även om vi aldrig kommer att dela dem eller ens acceptera dem.***<sup>19</sup> På detta sätt hjälper våra vänner oss att förstå en syn på livet som skiljer sig från vår egen. De berikar vår inre värld och, när vänskapen är djup, tillåter den oss att uppleva saker på ett annat sätt än vårt eget. Det är, kort sagt, att verkligen vara delaktig i de andras känsloliv och att dela deras liv och livserfarenheter.

Att älska andra innebär att se dem och bekräfta dem som de personer de är, med sina problem,

15 S:t Augustinus, Bekännelser, 4, 7.

16 S:t Johannes Paulus II, Ap. brev Novo millennio ineunte, den 6 januari 2001, nr 43.

17 S:t Josemaría, Brev den 9 januari 1951, nr 30.

18 S:t Josemaría, Brev den 24 oktober 1965, nr 10.

19 Plogfåran, nr 746. Jfr Vägen, nr 463.

sina brister, sin personliga historia, sin omgivning och sin personliga väg som Jesus tar dem på. För att vara sanna vänner måste vi därför utveckla förmågan att se med ömhet på andra, tills vi ser dem med Kristi ögon. Vi måste rena vår blick på fördomar, lära oss att upptäcka det goda i varje person och ge upp viljan att göra dem till *vår avbild*. För att en vän ska få vår kärlek behöver han inte uppfylla vissa villkor. Som kristna ser vi varje person, först och främst, som en person älskad av Gud. Varje person är unik, och varje vänskap är lika unik.

Den helige Augustinus noterade att «även om vi är skyldiga alla samma kärlek, ska inte samma medicin erbjudas alla. Samma kärlek ger ljus till vissa och lider med andra (...), med vissa är den mild och med andra sträng, den är inte fiende med någon och den är en mor för alla»<sup>20</sup>. Att vara vän innebär att lära sig att behandla varje person som Herren gör. ***När Gud skapar en person upprepar han inte sig själv. Var och en är som hon är, och vi måste behandla var och en som Gud har gjort henne och respektera de vägar Gud för henne på.***<sup>21</sup> Eftersom det handlar om att upptäcka och vilja den andre väl, innebär vänskap också att lida med vänner och för vänner. Under tunga perioder är det bra att förnya tron på att Gud agerar på sitt sätt och i sin takt i personernas själar.

9. Vänskap har också ett ovärderligt socialt värde, eftersom det bidrar till harmoni i familjen och att sociala miljöer kan bildas som är mer värdiga personen. Vår Fader skrev till oss: ***Gennom vår gudomliga kallelse bor ni mitt i världen. Med andra människor – sådana som ni – delar ni glädjeämnen och motgångar, ansträngningar och drömmar, strävan och äventyr. I era otaliga vägar på jorden har ni säkert ansträngt er, eftersom det är vad vår anda leder oss till, för att leva tillsammans med alla människor, i våra relationer med alla, för att bidra till att skapa en atmosfär av fred och vänskap.***<sup>22</sup>

Denna atmosfär av vänskap, som alla är kallade att bära med sig, är resultatet av summan av många ansträngningar för att göra livet behagligt för andra. Att växa i vänlighet, glädje, tålmod, optimism, finkänslighet, och i alla de dygder som gör umgänget med andra trevligt är viktigt så att människor känner sig välkomna och lyckliga: Vackra ord ger många vänner, den som talar väl blir väl bemött (Syr 6:5). Kampen för att förbättra sin karaktär är ett nödvändigt villkor för att vänskapsband ska uppstå lättare.

Det finns ju sätt att uttrycka sig som är svåra att förstå eller gör det svårt för vänskap att uppstå. Man kan till exempel vara alltför kategorisk när man uttrycker sin egen åsikt, vilket ger intryck av att vi anser att våra egna åsikter är slutgiltiga. Man kan också inte aktivt intressera sig för vad andra säger. Dessa beteenden stänger in oss i oss själva. De är ibland tecken på en oförmåga att ta en synpunkt för var den är – en synpunkt bland många synpunkter – eller svårigheten i att relativisera problem där det finns många olika lösningar.

10. Att vi som kristna personer kan bekymra oss för andra beror på att vi är förenade med Kristus och att vi personifierar det uppdrag som han har kallat oss till. ***Vi är till för folk: vi är aldrig inlåsta. Vi lever ansikte mot ansikte med folkmängden och vi har i våra sinnen dessa ord som vår Herre Jesus Kristus sade: Det gör mig ont om folket. Nu***

20 S:t Augustinus, De catechizandis rudibus, 15, 23.

21 S:t Josemaría, Brev den 8 augusti 1956, nr 38.

22 S:t Josemaría, Brev den 24 oktober 1965, nr 2.



***har de varit hos mig i tre dagar och har ingenting att äta (Mark 8:2).***<sup>23</sup>

Att stärka banden med vänner tar tid och kräver uppmärksamhet. Ofta innebär det att vi måste avstå från det vi tycker är bekvämt och från våra egna preferenser. För en kristen betyder det först och främst bön. Vi kan ju vara säkra på att det finns en autentisk kraft som kan förändra världen. ***För att vår värld skall följa en kristen bana — den enda som är mödan värd — måste vi vara lojala vänner med våra medmänniskor, men först och främst vänner med Gud.***<sup>24</sup>

### *Uppriktighet och vänskap*

***11. Den sanna vännen är inte ombytlig, som det står om i Jakobsbrevet: vir duplex animo inconstans est in omnibus viis suis (Jak 1:8); en sådan människa, tvehägsen och vacklande i allt hon gör. Om vänskapen är lojal och uppriktig är konsekvensen att den kräver avsägelser, uppriktighet och utbyte av tjänster, ädla tjänster. Vänner är stark och uppriktig i den mån han, i enlighet med övernaturlig klokhet, tänker generöst på andra och gör personliga avkall.***<sup>25</sup> Vänskap är ömsesidig: det är en uppriktig kommunikation i båda riktningarna. Vänner delar sina egna erfarenheter för att lära sig av varandra.

Vänner delar glädjeämnen, såsom herden som fann det förlorade fåret (jfr *Luk* 15:6), och som kvinnan som fann myntet hon hade förlorat (jfr *Luk* 15:9). Dessutom delar man drömmar och planer, men också sorger. Vänskapen visar sig särskilt i viljan att hjälpa, som vi ser i den man som kom till Jesus för att be om att en av hans officerarvänners tjänare skulle botas (jfr *Luk* 7:6). Framför allt tenderar den största vänskapen att efterlikna Jesu Kristi stora vänskapskärlek: *ingen har större kärlek än den som ger sitt liv för sina vänner (Joh 15:13).*

12. Det kan hända ibland att man, av en viss blyghet, inte lyckas visa andra all den tillgivenhet man skulle vilja. Att övervinna detta hinder, att förlora denna rädsla, kan vara en stor möjlighet för Gud att utgjuta sin kärlek över sina vänner. «Sann vänskap innebär ömsesidig tillgivenhet, vilket är det sanna skyddet av ömsesidig frihet och närhet.»<sup>26</sup> I denna bemärkelse påpekar Thomas av Aquino att äkta vänskap måste visa sig utåt. Den kräver «kärlekens ömsesidighet, eftersom vännen är en vän för vännen»<sup>27</sup>.

Att samtidigt genuint erbjuda vår vänskap förutsätter en förmåga att ta en risk, för det är möjligt att vår vänskap inte tas emot. Denna erfarenhet är uppenbar i Herrens liv när den rike unge mannen föredrar att ta en annan väg (jfr *Mark* 10:22) eller när han kommer ner från Olivberget och gråter över Jerusalem när han tänker på dem som har förhärdat sitt hjärta (jfr *Luk* 19:41). Inför dessa upplevelser – som dyker upp förr eller senare – måste vi övervinna rädslan att ta en risk igen, precis som Jesus Kristus gör med var och en av oss. Med andra ord är det nödvändigt att acceptera denna sårbarhet, att ständigt ta det första steget utan att förvänta sig något i gengäld, med blicken fäst på det stora goda som kan födas ur detta: en djup vänskap.

23 S:t Josemaría, Brev den 31 maj 1954, nr 23.

24 S:t Josemaría, Smedjan, nr 943.

25 S:t Josemaría, Brev den 11 mars 1940, nr 71.

26 Herdabrev, den 9 januari 2018, nr 14.

27 S:t Thomas av Aquino, Summa Th., II-II, q.23, a.1, c.

13. För att möjliggöra en miljö där fruktbara vänskapsband kan växa, är det också nödvändigt att främja personlig spontanitet, samt vars och ens initiativ i familje- och samhällslivet. Dessa två egenskaper – spontanitet och initiativ – föds inte av sig själv någonstans; de måste snarare uppmuntras. Vi behöver uppmuntra människor att våga vara som de är. Detta ger förstås upphov till en mångfald som «måste älskas och uppmuntras, även om en mångfald ibland kan vara jobbig. Den som älskar frihet ser vad som är positivt och älskansvärt i vad andra tycker»<sup>28</sup>. Att värdesätta dem som är annorlunda eller tänker på ett annat sätt är en inställning som betecknar inre frihet och öppet sinne: två aspekter av äkta vänskap.

Vänskap uttrycker kärlek och både vänskap och kärlek har flera olika betydelser. Vi delar inte allt av oss själva på samma sätt med alla. Till exempel är vänskap mellan gifta personer, vänskap mellan föräldrar och barn – som den helige Josemaría uppmuntrade till så mycket –, vänskap mellan syskon eller vänskap mellan kollegor inte identiska. I alla dem finns det ett delat inre utrymme som är speciellt för varje relation. Att respektera denna mångfald när man öppnar upp sitt inre är inte en brist på uppriktighet eller djup i vänskapen. Tvärtom, det är oftast ett villkor för att bevara den sanna karaktären av denna specifika relation.

#### *Vänskap och broderskap*

14. Den salige Alvaro del Portillo skrev «att vara hans barn och att vara hans vänner är två oskiljaktiga sanningar för dem som älskar Gud»<sup>29</sup>. Mellan broderskap och vänskap finns det likaså en mycket nära relation. Eftersom broderskap grundar sig på en gemensam tillhörighet som barn, är man vänner utifrån den tillgivenhet syskon har och som innebär ömsesidigt intresse, förståelse, kommunikation, uppmärksamhet och finkänsligt tjänande, materiell hjälp, etc.

I denna betydelse uttrycker sig även det broderskap som har sina rötter i en gemensam kallelse till Verket i en vänskap som når sin mognad när det goda som önskas för den andre är dess lycka, dess trohet och dess helighet. Samtidigt är denna vänskap inte «särskild» i betydelsen att den är exklusiv eller exkluderande, utan alltid öppen för andra, även om begränsningarna i tid och rum inte tillåter samma frekventa kontakt med alla.

***Med en utomordentlig kärlek – som är karakteristisk för Guds verk – hjälper vi varandra att vara heliga och älska vår helighet och andras helighet. Vi känner oss starka. Vi känner att vi har samma styrka som korten i en kortlek. Var och en för sig inte kan stå upprätt av sig själv, men genom stödet från andra kort bildas höga torn som kan stå upp.***<sup>30</sup> På samma sätt är den kärlek som förenar oss samma kristna kärlek som håller ihop Verket.

15. Att vi är vänner med våra syskon i Verket stärker oss och uppmuntrar oss att utföra det uppdrag som vi delar med varandra. Med våra syskon delar vi även våra glädjeämnen och framtidsprojekt, vår oro och våra drömmar, även om det såklart finns aspekter av livet med Gud som, åtminstone vanligtvis, reserveras för den andliga vägledningen. Detsamma gäller vänskapen mellan makar, mellan föräldrar och barn och, i allmänhet, mellan goda vänner.

Ansträngningen att göra livet behaglig för andra är något som gör oss gott, och det är en del

28 Herdabrev, den 9 januari 2018, nr 13.

29 Den salige Álvaro, «Förord», i Guds vänner.

30 S:t Josemaría, Brev den 29 september 1957, nr 76.

av det dagliga livet. Inom detta område kommer det svårigen finnas överdrifter om vi handlar med sunt förnuft och övernaturlig syn. Det handlar tvärtom om en grundläggande del av vägen till helighet. **Jag har inget emot att upprepa det många gånger. Tillgivenhet: alla människor behöver den, och vi behöver den i Verket också. Sträva efter att, utan överkänslighet, få värmen till era syskon att växa. Allt hos en son till mig måste verkligen vara något du har inom dig.**<sup>31</sup> Tillgivenhet är vad de som bodde med vår Fader mindes särskilt väl. En kärlek som fick honom att sörja för det bästa för var och en av hans barn, och som samtidigt ledde honom att älska deras frihet på djupet.

16. Tillgivenhet mellan bröder och systrar, alltså kärlek, leder, å ena sidan, till att vi ser andra med Kristi ögon och alltid upptäcker deras värde på ett nytt sätt. Och å andra sidan leder den till att vi vill att de ska bli bättre och heligare. Den helige Josemaría uppmuntrade oss: **ha alltid ett mycket stort hjärta för att älska Gud och att för älska andra. Jag ber ofta Herren ge mig ett hjärta som hans. Först av allt för att fylla mig mer med honom, och sedan för att älska alla varelser, utan att någonsin klaga. Jag behöver inte klaga när jag har överseende med andras brister, när jag inte kan glömma allt det Gud har behövt stå ut med vad gäller mig. Denna förståelse, som är sann tillgivenhet, visas också genom den broderliga tillrättavisningen, när det är nödvändigt, eftersom det är ett helt och hållet övernaturligt sätt att hjälpa dem omkring oss.**<sup>32</sup> Broderlig tillrättavisning föds ur tillgivenhet. Den visar att vi vill att andra ska bli lyckligare och lyckligare. Ibland kan det vara svårt att göra en tillrättavisning. Det är därför vi värdesätter den när vi får den.

17. Personlig lycka beror inte på de framgångar vi uppnår utan på den kärlek vi tar emot och den kärlek vi ger. Kärleken till våra bröder och systrar ger oss den försäkran vi behöver för att fortsätta **utkämpa ett vackert krig av kärlek och fred: in hoc pulcherrimo caritatis bello! Vi försöker att ge alla människor Kristi kärlek, oberoende av språk, nationer eller sociala omständigheter.**<sup>33</sup> Vi vet hur mycket vår Fader gillade denna fras i skriften: *Frater qui adiuvatur a fratre quasi civitas firma* (Vulg. Ord 18:19). En broder som är hjälpt av sin bror är som en muromgärdad stad.

Under de sista samkvämen don Javier hade med oss upprepade han ofta: «Älska varandra!» Det var en uppmaning som, som alltid, var ett eko av vår Faders vilja. **Med vilken envishet predikade inte aposteln Johannes mandatum novum, det nya budet: »Ni skall älska varandra!» Jag skulle vilja falla på knä framför er, utan att spela teater — mitt hjärta bjuder mig att göra det — och be er att, för allt i himmelen och på jorden, älska varandra, hjälpa varandra, räcka varandra handen, kunna förlåta varandra. Och därför även avvisa allt högmod, ha medlidande, hysa kärlek till nästan; ömsesidigt hjälpa varandra genom bön och uppriktig vänskap.**<sup>34</sup>

*Vänskapen och förtroendets apostolat*

18. Redan under de första åren efter det att Opus Dei hade grundats visade den helige Josemaría på det konkreta sätt på vilket Gud inbjuder oss att förkunna evangeliet mitt i världen:

31 S:t Josemarías ord citerade av den salige Álvaro i Cartas de familia, (Brev till familjen) I, nr 115.

32 S:t Josemaría, Anteckningar från en familjesammankomst, oktober 1972.

33 S:t Josemaría, Anteckningar från en betraktelse, den 29 februari 1964.

34 S:t Josemaría, Smedjan, nr 454.



***ni måste föra personer närmare Gud med ett lämpligt ord som öppnar upp horisonter för apostolatet; med ett diskret råd som hjälper andra att se på ett problem på ett kristet sätt; att föra ett trevligt samtal som lär andra att vara kärleksfulla: genom ett apostolat som jag en gång har kallat vänskapens och förtroendets apostolat.***<sup>35</sup>

Precis som den kristna kärleken, som upphöjer den mänskliga dimensionen på ett övernaturligt sätt, har sann vänskap i sig ett värde. Den är inte ett medel eller redskap för att få fördelar i det sociala livet, även om det kan hända (vilket i och för sig kan ha sina nackdelar). Samtidigt som vår Fader uppmuntrar oss att ha många vänner, skickade han en varning: ***Mina döttrar och söner, ni använder säkert inte vänskap som en metod för social klättring. Att göra det skulle få vänskapen att förlora sitt inneboende värde. Ni ser den mer som en konsekvens – den viktigaste, den mest direkta – av mänskligt broderskap, som kristna har en skyldighet att främja bland människor, hur olika de är av varandra.***<sup>36</sup>

Vänskap har ett inneboende värde, eftersom vännen uppriktigt sörjer för den andra personen. «Vänskap i sig är apostolat. Vänskap i sig är en dialog, där vi ger och tar emot ljus; där planer uppstår, när vi ömsesidigt öppnar upp vyer för varandra, där vi gläds åt det goda och stödjer varandra i det svåra; där vi har det roligt, eftersom Gud vill att vi ska vara glada.»<sup>37</sup>

När vi alltså är lojala och uppriktiga vänner, går inte vänskapen att förvrängas och göras till ett redskap för något annat. En vän vill helt enkelt förmedla till den andre det goda han erfar i sitt liv. Vanligtvis kommer vi att göra det utan att inse det, genom vår blotta närvaro, i glädjen och i vår önskan att tjäna och som vi uttrycker i tusen små gester. Men »vittnesbördets värde betyder inte att ordet skall tystas. Varför kan vi inte tala om Jesus? Varför kan vi inte berätta för andra att han ger oss styrka att leva, att det är bra att prata med honom, att det gör oss gott att begrunda hans ord?»<sup>38</sup> Av vänskap följer därför personligt förtroende på ett naturligt sätt. Ett förtroende som är full av finkänslighet och respekt för friheten, en följd av äktheten i vänskapen.

19. Naturligtvis leder vänskapsrelationen till att dela många ögonblick: att samtala när vi tar en promenad eller sitter vid bordet, tränar, utövar en gemensam kulturell hobby, gör en utflykt, etc. Kort sagt, vänskap kräver att vi ägnar tid åt att umgås och ha förtroliga samtal. Utan förtroende finns det ingen vänskap. ***När jag talar om «vänskapens apostolat» menar jag «personlig» vänskap, självuppooffrande, ärlig: på tu man hand, från hjärta till hjärta.***<sup>39</sup> När vänskapen är sann, när vi bekymrar oss för den andre personen på riktigt och ber för denne, är det omöjligt att vara tillsammans utan att det är apostolat: allt är vänskap och allt är apostolat; det går inte att separera de åt.

***Därför är vänskap så oerhört viktig, inte bara på ett mänskligt plan utan även på det gudomliga. Jag upprepar det för er än en gång, som jag har gjort sedan Verkets början: var vänner till era vänner, uppriktiga vänner, så kommer ni att vara***

35 S:t Josemaría, Brev den 24 mars 1930, nr 11.

36 S:t Josemaría, Brev den 11 mars 1940, nr 54.

37 Herdabrev, den 9 januari 2018, nr 14.

38 Franciskus, Ap. förm. Christus vivit, nr 176.

39 S:t Josemaría, Plogfåran, nr 191.

**apostlar och föra en dialog som bär frukt.**<sup>40</sup> Det är inte fråga om att ha vänner för att göra apostolat utan om att Guds kärlek fyller våra redan existerande vänskapsrelationer så att de bär apostolisk frukt.

20. Vänskap föds på ett oväntat sätt, som en gåva, vilket innebär att det kräver tålamod. Ibland kan vissa dåliga erfarenheter eller fördomar göra att en tillitsfull personlig relation med någon dröjer ett tag innan det omvandlas till vänskap. Överdriven rädsla för vad andra ska tycka eller att vi sätter upp andra hinder kan också göra det svårt. Det är bra att försöka sätta oss in i den andres situation och ha tålamod. Vi måste vara som Jesus Kristus, **som är villig att prata med alla, även med dem som inte vill veta sanningen, som Pilatus.**<sup>41</sup>

Det finns många rätta sätt att evangelisera. I Verket är det viktigaste apostolatet alltid vänskapen. Detta är vad vår Fader lärde oss: **Mina älskade barn, det kan mycket väl sägas att den största frukten av arbetet i Opus Dei är det som har uppnåtts av medlemmarna personligen, med närvarons apostolat och deras lojala vänskap med sina yrkesverksamma kolleger: på universitet eller fabriken, på kontoret, i gruvan eller på fältet.**<sup>42</sup> Utan att försumma de uppgifter vi har på vår lott måste vi lära oss att alltid ta hand om våra vänner.

21. Dessutom kommer vårt umgänge med våra vänner ofta kompletteras av det korporativa apostolat som görs i våra centra och apostoliska verk. **Denna vänskap, denna relation med en av er, växer genom tillgivenhet, sympati och de antal gånger en person kommer hem till oss. Personen började komma till Opus Dei och fick lära sig att betrakta vårt hem som sitt eget hem, som sin angelägenhet. Det är naturligt att personen med tiden blir vän med dem som han möter och umgås med där.**<sup>43</sup>

22. Inom detta vänskapsapostolat räknas även ad fidem-apostolatet med människor som inte delar vår tro. **Mina barn: tro, stark tro, levande tro, tro som verkar av kärlek, veritatem facientes in caritate (jfr Ef 4:15). Behåll denna anda i kontakten med de separerade bröderna och med icke-kristna. Älska alla, var vän med alla. Ingen av dem som har kommit till våra korporativa verk har någonsin känt sig besvärade på grund av deras religiösa övertygelser; ingen behöver höra om vår tro, om de inte vill det.**<sup>44</sup>

\* \* \*

23. Med detta brev har jag velat påminna er om hur vi alla behöver vänskap, denna Guds gåva som sänder tröst och glädje till oss. **Gud gjorde människan så att hon inte kunde undgå att dela med sig av sitt hjärtas känslor. Om hon har blivit glad, märker hon i hjär-**

40 S:t Josemaría, Brev den 24 oktober 1965, nr 16.

41 Ibid., nr 12.

42 S:t Josemaría, Brev den 11 mars 1940, nr 55.

43 S:t Josemaría, Brev den 24 oktober 1942, nr 18.

44 S:t Josemaría, Brev den 24 oktober 1965, nr 62.

*tat en kraft som leder henne till att sjunga och le, att få andra – på vilket sätt som helst – att ta del av hennes lycka. Om det är sorg som invaderar hennes själ, strävar hon också efter att ha en atmosfär av tystnad runt omkring sig, som påminner henne om att andra förstår och respekterar henne. Människan behöver, mina döttrar och söner, vi alla behöver stödja oss på varandra, för att vandra genom livet, för att omvandla våra drömmar till verklighet, för att övervinna svårigheter, för att njuta av resultatet av det vi strävar efter. Därför är vänskapen så oerhört viktig, inte bara på ett mänskligt plan utan även på det gudomliga<sup>45</sup>*

De första unga personer som närmade sig Verket på 1930-talet, fann en autentisk miljö av vänskap runt vår Fader. Det var det första som lockade dem och fick dem att hålla ihop i mycket svåra tider. Vänskap mångfaldigar glädjeämnen och erbjuder tröst i sorger; den kristnes vänskap önskar den största lyckan – relationen med Jesus Kristus – för dem som är nära honom. Låt oss be som den helige Josemaría gjorde: ***Ge oss ett hjärta som troget återspeglar ditt!***<sup>46</sup> Detta är vägen. Bara genom att dela Kristi känslor kan vi ta denna totala glädje hem till oss, till vårt arbete och till alla platser vi är, genom vår vänskap: låt det sinnelag råda hos er som också fanns hos Kristus Jesus (Fil 2:5).

Med all min tillgivenhet välsignar jag er

er Fader

Rom den 1 november 2019

Alla helgons dag

Copyright © Prelatura Sanctae Crucis et Operis Dei  
(Allt offentliggörande, helt eller delvis, utan uttryckligt  
tillstånd från upphovsrättsinnehavaren är förbjudet.)

(Pro manuscripto)

---

<sup>45</sup> Ibidem, nr 16.

<sup>46</sup> Jfr S:t Josemaría, *Plogfåran*, nr 813.